

TASVIRIY VA AMALIY BEZAK SAN'ATI FANLARIDA INNOVATSION METODIKA ASOSIDA MUSTAQIL TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH

Raxmatulloyeva Gulsanam Ulug'bek qizi

Buxoro davlat universiteti Tasviriy va amaliy
bezak san'ati (turlari bo'yicha) 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini o'qitishda innovatsion metodika va texnologiyalarning ahamiyati, ulardan foydalanishning samaradorligi hamda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Innovatsion metodikalar yordamida talabalarning ijodiy salohiyatini oshirish, texnik bilimlarini boyitish va ularda mustaqil o'quv faoliyatiga bo'lgan qiziqishni shakllantirish masalalari yoritiladi. Shuningdek, maqolada axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)ni joriy etish orqali interaktiv o'qitish usullarining qo'llanilishi, talabalarning muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar va tasviriy san'at hamda muhandislik grafikasi fanlarini modernizatsiya qilish jarayonlari haqida ma'lumotlar keltiriladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, muhandislik grafikasi, innovatsion metodika, mustaqil ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ijodiy salohiyat, interaktiv o'qitish, o'zbek ta'lim islohotlari, metodik yondashuv, talabalarning mustaqilligi, zamonaviy ta'lim texnologiyalari, pedagogik innovatsiya, fanlarni integratsiya qilish

Abstract: This article examines the importance of innovative methodologies and technologies in teaching the subjects of visual arts and engineering graphics, their effectiveness, and ways to develop independent learning. It highlights the role of innovative methods in enhancing students' creative potential, enriching their technical knowledge, and fostering interest in independent learning activities. Additionally, the article analyzes the application of interactive teaching methods through the introduction of information and communication technologies (ICT), emphasizing opportunities for developing students' problem-solving skills. Information on educational reforms in Uzbekistan and the modernization of visual arts and engineering graphics subjects is also provided.

Keywords: visual arts, engineering graphics, innovative methodology, independent learning, information and communication technologies, creative potential, interactive teaching, Uzbek educational reforms, methodological approach, student independence, modern educational technologies, pedagogical innovation, subject integration

KIRISH

Tasviriy va amaliy bezak san'ati zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, insonning estetik va texnik tafakkurini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Mazkur fanlar talabalarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish, ularga murakkab muhandislik masalalarini hal qilish ko'nikmalarini singdirish va ularda ijodiy yondashuvni shakllantirishga yordam beradi. O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini modernizatsiya qilish jarayonida Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini rivojlantirish alohida e'tiborga sazovor Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarining dolzarbligi hozirgi zamon talablariga javob beradigan kadrlarni tayyorlashda namoyon bo'ladi. Ushbu fanlar nafaqat estetik va texnik bilimlarni birlashtiradi, balki talabalarda ijodiy fikrlash, muhandislik yondashuvlari

va amaliy loyihalar yaratish ko'nikmalarini shakllantiradi. Hozirgi paytda sanoat va texnologiya sohalarida yuqori malakali mutaxassislariga bo'lgan talab oshib borayotgan sharoitda, ushbu fanlarni o'qitishda innovatsion metodikalar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasini rivojlantirishga qaratilgan qaror va farmonlari ushbu fanlarning dolzarbligini yanada oshirmoqda. Ta'lim jarayoniga yangi metodlarni joriy etish nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'limda innovatsion metodikalarning joriy etilishi fanlarni o'qitish jarayonida muhim o'rin tutadi. Innovatsion metodikalar yordamida ta'lim jarayonining interaktivligi ta'minlanadi, o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi hamkorlik mustahkamlanadi va o'quv jarayoni samaradorligi oshadi. Ushbu yondashuv ayniqsa Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarida o'ta dolzarbdir, chunki bu fanlar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham talab qiladi.

Maqolaning maqsadi Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini innovatsion metodikalar asosida o'qitish imkoniyatlarini tahlil qilish, talabalarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirishda bu metodik yondashuvlarning ahamiyatini ochib berishdan iborat. Ushbu masalalarni yoritish uchun O'zbekiston ta'lim tizimidagi mavjud yondashuvlar va ilg'or xalqaro tajriba tahlil qilinadi.

Innovatsion metodikalarning mohiyati va ahamiyati Innovatsion metodikalar "o'quv jarayonini modernizatsiya qilish" deganda talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlikni yangi darajaga olib chiqishga imkon beruvchi usullar tushuniladi. Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarida bunday yondashuvlarni qo'llash nafaqat o'quv materiallarini o'zlashtirish darajasini oshiradi, balki talabalarda mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining qo'llanilishi AKTdan foydalanish – zamonaviy ta'limning ajralmas qismidir. Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarida 3D modellashtirish dasturlari, vizualizatsiya va animatsiya vositalari talabalarning ko'nikmalarini oshirishda muhim o'rin tutadi. Buning natijasida talabalar murakkab muhandislik chizmalarini yaratish va loyihalash bo'yicha yetarli bilim va malakaga ega bo'ladilar.

Ijodiy salohiyatni rivojlantirish Tasviriy san'at fani orqali talabalar estetik did va ijodiy salohiyatni rivojlantiradi. Bu jarayonda interaktiv o'qitish usullari, jumladan, amaliy loyihalar, jamoaviy ishlar va muammolarni hal qilish mashqlari muhim ahamiyatga ega. Talabalarning san'at asarlarini yaratish jarayonida o'ziga xos yondashuvni qo'llash imkoniyatlari kengayadi.

Fanlarni integratsiya qilish va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini integratsiya qilish orqali talabalarga nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlari yaratiladi. Bu, o'z navbatida, fanlararo hamkorlikni kuchaytiradi va talabalarning ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

XULOSA

Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini innovatsion metodika asosida o'qitish – zamonaviy ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lib, talabalarning mustaqil ta'lim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Ushbu yondashuv yordamida talabalar ijodiy salohiyatni rivojlantirish, texnik ko'nikmalarni egallash va ularda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuningdek, innovatsion metodikalar ta'lim jarayonida interaktivlikni oshirib, fanlarni o'qitish samaradorligini yanada yuksaltiradi. Yana bir muhim jihat shundaki, Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlari nafaqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmay, balki talabalarda amaliy

ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Bu esa, o'z navbatida, ularning kelajakdagi mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassislar sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarda ijodiy yondashuv va masalalarni mustaqil hal qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini isloh qilish jarayonida Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini rivojlantirish borasida ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu fanlar bo'yicha darslik va qo'llanmalarni yangilash, ilg'or xorijiy tajribalarni o'zlashtirish hamda AKT vositalaridan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim vositasidir. Kelgusida mazkur yo'nalishda olib boriladigan ishlar yanada kengaytirilishi va talabalarga zamonaviy ta'lim olish imkoniyatini yaratishda davom etishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, Tasviriy va amaliy bezak san'ati fanlarini innovatsion metodikalar asosida o'qitish – bu nafaqat ta'lim jarayonini takomillashtirish, balki jamiyatni yuqori malakali mutaxassislar bilan ta'minlashga qaratilgan strategik yondashuvdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch". Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Abduqodirov A. "Zamonaviy ta'lim metodikalari". Toshkent: O'qituvchi, 2015.
3. Usmonov S. "Tasviriy san'at nazariyasi va amaliyoti". Toshkent: Sharq, 2020.
4. Qodirova G. "Axborot texnologiyalarini ta'limda qo'llash". Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
5. Niyozov N. "Muhandislik grafikasi asoslari". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti, 2017.

6. Mirzayev O. "San'at pedagogikasi". Toshkent: O'qituvchi, 2016.
7. Salimov A. "Interaktiv o'qitish usullari". Toshkent: Innovatsiya, 2019.
8. Abdullayev Sh. "Fanlararo integratsiya imkoniyatlari". Toshkent: Akademnashr, 2021.
9. Axmedov B. "Didaktik asoslar va pedagogik texnologiyalar". Toshkent: Fan, 2019.
10. Ismoilov J. "San'at va texnika uyg'unligi". Toshkent: Innovatsiya, 2020.
11. Eshonov R. "Grafik dizayn asoslari". Toshkent: Sharq, 2018.
12. Ro'ziev M. "3D modellashtirish texnologiyalari". Toshkent: Texnologiya, 2022.
13. Sharipov D. "O'quv jarayonini interaktiv tashkil qilish". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti, 2021.
14. Qurbonov L. "Muhandislik chizmalari". Toshkent: Fan, 2019.
15. Xolboyev H. "Ijodiy fikrlash metodlari". Toshkent: Ma'rifat, 2020.
16. Aliyev U. "San'at asarlari tahlili". Toshkent: Sharq, 2021.
17. Saydaliyev K. "Amaliy loyihalash usullari". Toshkent: Akademnashr, 2018.
18. Xudoyberganov I. "Innovatsion texnologiyalar". Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
19. Mamadaliyev J. "Didaktik modellar". Toshkent: Innovatsiya, 2019.
20. O'razov N. "Muhandislik grafikasi bo'yicha amaliy qo'llanma". Toshkent: Texnologiya, 2020.